

Tisztelt gyászolók, kedves kollégák, barátok, kedves rokonok!

Kedves Bátyó!

Minden búcsú nehéz, körülengi az elválás fájdalma, a valami-véget-ért szomorúsága. Ez különösen igaz a végső búcsú esetén. Szavak a tényekkel szemben: *egyenlőtlen a küzdelem.*

De éppen te tanítottál meg arra, hogy a szavakban erő rejlik, a gondosan, találóan megválasztott kifejezés százszor, ezerszer erősebb lehet, mint az elsőre felöltő. A tudományban, az univerzum titkainak kutatásában éppúgy, mint az általános emberi életben, igyekvésben, politikában. Csak éppen nincs mindig olyan szerencsénk, hogy megtaláljuk az illő szó-gyémántokat, felszínre hozzuk, egyértelműségük fényében ellenállhatatlanná csiszoljuk őket.

Tisztelt gyászolók!

Engedjék meg, hogy búcsúzásunkat, a gyász mélyfekete színét néhány személyes emlék felidézése színesítse. Először fiatal egyetemistaként találkoztam Lovas István professzor úrral, az 1979. évi, Debrecenben tartott OTDK-n: én mint kezdő előadó, ő mint tekintélyes zsűrielnök. Feltűnő volt, hogy kollégái is milyen tisztelettel fordultak felé; a számomra szinte elérhetetlen szellemi magasságokban trónoló Nagy Tanár felé.

Később a KFKI-ban, kezdő segédmunkatársként sikerült néha látni és hallgatni az akadémikus urat. Majd az évek múltával egyre közelebb kerülni hozzá: Frankfurtban, Debrecenben, Budapesten; szakmai konferenciákon, a híres balatonfüredi találkozón, Hirschegben, akadémiai előadást vagy PBK körbeli felszólalását hallgatva. Mindmáig belém vésődött egy-egy kiváló jelző, amit a beszéd hevében alkotott, emlékezetes számomra a "piac-fundamentalista" kifejezés.

Bátyó nemcsak a tudományban, a közeletben is teljes lélekkel vett részt. Humora, bölcsessége és karakteres, a problémákat erős, intuitív fényvel megvilágító beszédstílusa lassan, szinte észrevétlenül, egyfajta példaképpé emelte őt számomra. A köz javára cselekedni - ez volt a motivációja. Sokszor emlegette: kedvezni kell a vidéknek, adott esetben Debrecennek, mert *a főváros ügyis megkap mindent.* Budapesti lakos és vidéki lélek megismételhetetlen egységbe forrtak személyében.

Az Acta Physica Hungarica, amikor ő főszerkesztőként átvette, haldoklott. Az ő ötlete volt a poros és elavult stílusú beszámoló lapot egyetlen fejlődő terület, a nehézionfizika nemzetközi folyóiratává fejleszteni. Emlékszem, amikor

előadta ezt az ötletét a szakma irányadó közössége előtt, milyen lelkesedéssel és ugyanakkor megfontoltsággal győzte meg őket az ügy méltó értelméről. Ebben talán néhány üveg tokaji bor is segített: megszületett a Heavy Ion Physics folyóirat.

Később, amikor már átadta a főszerkesztőséget, visszavettük mindkét címet: az Acta Physica Hungarica-t is és a Heavy Ion Physics-et is, mint kötetcímet. Ekkor keresett meg engem az Európai Fizikai Folyóirat szerkesztője és kiadója, hogy nem csatlakoznánk-e a közös európai vállalkozáshoz. Erre nem lehetett nemet mondani. S mint kiderült emögött is Lovas Bátyó munkálkodása állt, beszélgetései a megfelelő emberrel, a megfelelő időben és helyen.

Emlékszem, Bátyó, milyen elégtétellel jegyezted meg: ”mégiscsak jó, hogy Acta Physica-nak hívnak, mert így az európai folyóirat névsorában az első helyre kerülünk”. Így is lett.

”EPJ is a merger and continuation of Acta Physica Hungarica, Anales de Fisica, Czechoslovak Journal of Physics, Fizika A, Il Nuovo Cimento, Journal de Physique, Portugaliae Physica and Zeitschrift für Physik.”

Kedves Bátyó!

Vég nélkül sorolhatnánk a felelevenedő emlékeket, bonmot-kat, emlékezetes pillanatok az élet mély és talán felszínes, de annál kellemesebb aspektusairól. Azonban a mi időnk is végesre szabott. Az MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont nevében jöttem búcsúzni tőled. A Kutatóközpont elődjei, az RMKI és az SZFKI valaha a közös KFKI intézetei voltak, amelynek utolsó főigazgatójaként te magad is tevékeny részese voltál a 20-25 évvel ezelőtti átalakulásoknak, átrendezéseknek. Emlékszem milyen büszkén mesélted, hogy a legkisebb rész vette át a legnagyobb adósságot, s a többiek ekként tiszta lappal indulhattak egy szebb jövő reményében. Bízvást, legalább részben sikerült beváltanunk ezt a reményt: fejlődünk.

Fájó szívvel, de a megváltoztathatatlanba lassan belenyugodva búcsúzunk tőled, kollégáid, tanítványaid, barátaid és alkalmankénti ellenzőid. Kívánjuk: találd meg a végső világosságot, amit oly kitartóan kerestél, és nyugodj igazi, örök békében!

Biró Tamás Sándor